

KARTA KURSU

Nazwa	Potencjał przyrodniczy a gospodarowanie w obszarach górskich	
Nazwa w j. ang.	Natural potential and management in mountainous areas	
Koordynator	Prof. dr hab. Józef Kukulak	Zespół dydaktyczny
		Prof. dr hab. Józef Kukulak
Punktacja ECTS*	1	

Opis kursu (cele kształcenia)

Zadaniem tego kursu jest nabycie przez studenta umiejętności oceny cech środowiska przyrodniczego różnych obszarów górskich w korelacji z ich aktualnym stanem zagospodarowania. W oparciu o nabytą znajomość potencjału przyrodniczego obszarów górskich w różnych strefach morfo-klimatycznych student stara się wskazać kierunek dalszego lub bardziej racjonalnego wykorzystania gospodarczego potencjału na lokalnych przykładach. Nabyta wiedza i umiejętność oceny lokalnych możliwości gospodarczych środowiska przygotowuje studenta do podjęcia samodzielnych rozwiązań w zarządzaniu środowiskiem przyrodniczym.

Warunki wstępne

Wiedza	Podstawowa wiedza z zakresu nauk przyrodniczych
Umiejętności	Ocena przydatności i rozmieszczenia elementów środowiska przyrodniczego dla gospodarki człowieka, identyfikacja podstawowych bogactw naturalnych i znajomość ich użytkowania.
Kursy	Przyrodnicze uwarunkowania gospodarowania przestrzenią, Planowanie przestrzenne. Geologia stosowana.

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 Zna skład geokomponentów środowiska w różnych szerokościach geograficznych i przyczyny ich zmienności w przeszłości;	K_WG03
	W02 Rozumie przyczyny występowania powstawania zagrożeń naturalnych i antropogenicznych w środowisku geograficznym i ich skutków;	K_WG04
	W03 Charakteryzuje w sposób pogłębiony różne przejawy społeczno-gospodarczej działalności człowieka w środowisku geograficznym.	K_WG06
	W04 Rozumie i objaśnia w sposób pogłębiony współzależności między przyrodniczymi a społeczno-kulturowymi składnikami krajobrazu Ziemi oraz potrafi scharakteryzować globalne i regionalne procesy przyrodnicze, społeczne i gospodarcze. Wyjaśnia ich genezę i skutki.	K_WG07

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 Określa ryzyko ekologiczne środowiska gór wskutek prowadzenia rabunkowych przedsięwzięć gospodarczych przez człowieka;	K_UW03
	U02 Potrafi wskazać główne uwarunkowania przyrodnicze i gospodarcze wpływające na kierunki gospodarowania w regionach górskich;	K_UW04
	U03 Potrafi szczegółowo określić skutki aktywności procesów rzeźbotwórczych oraz ocenić ich wpływ na środowisko geograficzne w obszarach górskich;	K_UW05

Kompetencje społeczne	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
-----------------------	-----------------------------	-------------------------------------

	K01 Jest świadomy złożoności funkcjonowania systemu przyrodniczego w obszarach górskich, wykazuje postawę odpowiedzialności za poszanowanie ich środowiska przyrodniczego.	K_KO01
	K02 Rozumie potrzebę ochrony ekosystemów rzecznych i roślinnych oraz potrzebę dbania o stan środowiska naturalnego.	K_KK02

Organizacja														
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach												
		A		K		L		S		P		E		
Liczba godzin	15 (ZO)													

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykłady są prowadzone w formie prezentacji multimedialnej poszczególnych zagadnień tematycznych. Każdy wykład ma samodzielny temat, którego treści są wyjaśniane zarówno w ujęciu teoretycznym problemu, jak i na konkretnych przykładach z miejsc o różnych uwarunkowaniach środowiska przyrodniczego. Tok wykładu obejmuje również elementy tematycznych dyskusji ze studentami.

Formy sprawdzania efektów uczenia się:

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Test zaliczeniowy
W01								X					X
W02								X					X
W03								X					
W04								X					X
U01								X					
U02								X					
U03								X					X
K01								X					
K02								X					X

Kryteria oceny

Wysłuchanie wykładów jest obowiązkowe. Końcowy test zaliczeniowy z treści wykładów jest w formie pisemnej na ocenę.

Uwagi

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Tematyka wykładów:

1. Potencjał przyrodniczy gór w ujęciu gospodarczym;
2. Lasy i gospodarka leśna;
3. Górnictwo podziemne i jego skutki środowiskowe;
4. Zasoby i wykorzystanie surowców skalnych;
5. Wody mineralne i geotermalne jako potencjał przyrodniczy;
6. Torfowiska - ich wartość przyrodnicza, naukowa i gospodarcza;
7. Gospodarowanie w górach o niskim i wysokim potencjale przyrodniczym;
8. Przeprowadzenie testu zaliczeniowego kursu.

Słowniczek (5-15 pojęć w języku angielskim)

Potencjał przyrodniczy – Natural potential;

Gospodarowanie w obszarach górskich – Management in mountainous areas;

Zrównoważony rozwój gospodarki - Sustainable development of the economy;

Erozja gleb – Soil erosion;

Gospodarka leśna – Forestry;

Wykaz literatury podstawowej

1. Kozłowski S. (red.), Gospodarka zasobami przyrody, Studia KPZK PAN, t. 85, PWE, Warszawa 1984.
2. Czudec A., 1997. Ekonomiczne warunki rozwoju obszarów górskich w Polsce. Problemy Zagospodarowania Ziemi Górskich, z. 42, PAN.
3. Niemtur S., 2007. Lasy karpackie: stan aktualny i próba prognozy. Problemy Zagospodarowania Ziemi Górskich, z. 54, PAN.
4. Affek A., 2019. Wpływ gospodarki leśnej na terenach górskich na wybrane elementy środowiska - aktualny stan wiedzy. Przegląd Geograficzny, 61(1).
5. Jabs, Z. J., Affek, A., 2019. Dostępność rolnicza Beskidów. Przegląd Geograficzny, 91(2).

Wykaz literatury uzupełniającej

1. Pătru-Stupariu I., Hossu C., Grădinaru S., Nița A., Stupariu M., Huzui-Stoiculescu A., Gavrilidis A., 2020. A Review of Changes in Mountain Land Use and Ecosystem Services: From Theory to Practice. Land (MDPI).
2. Kukulak J., 2007. Zapis początków kolonizacji Bieszczadów w osadach doliny górnego Sanu (w:) Garncarski J., Muzyczuk A. (red.) Późne średniowiecze w Karpatach polskich. Muzeum Podkarpackie w Krośnie. Wyd. Miel Rzeszów.
3. Musiał W., 2018. Przyrodnicze, ekonomiczne i społeczne uwarunkowania przemian w rolnictwie

obszarów górzystych na przykładzie polskich Karpat. Towarzystwo Ekonomistów Polskich. Warszawa.

- Musiał W., 2004. Karpaty Polskie jako obszar problemowy - wybrane aspekty. Acta Agraria et Silvestria vol. XLIII/1.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	-
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym, Konsultacje, korekty pracy indywidualnej, test zaliczeniowy	2
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	6
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	-
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat	-
	Przygotowanie do egzaminu (testu zaliczeniowego)	7
Ogółem bilans czasu pracy		30
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		1